

85
Tatabányai Törvényszék
2800 Tatabánya, Komáromi út 4.
útján

Magyarország Alkotmánybírósága
1535 Budapest, Pf. 773
részére

TATABÁNYAI TÖRVÉNYSZÉK
Tatabánya, Komáromi út 4.

11 40006/2015

Erkezett:
.....pld. Melléklet:db

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] ügyvéd (a továbbiakban: „**Indítványozó**”, nyilvántartó kamara és nyilvántartási szám: Budapesti Ügyvédi Kamara [REDACTED]), a [REDACTED] Ügyvédi Iroda (székhely: [REDACTED], telefonszám: [REDACTED], fax: [REDACTED], email: [REDACTED]) tagja az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszti elő:

I. Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: „**Abtv.**”) 27. §-a alapján az Abtv. 43. § (1) bekezdésének alkalmazásával állapítsa meg a Kúria **Pkf.V.25.002/2014/2.** számú, 2015. március 5-én kelt, és 2015. március 31-én kézbesített végzésének (lásd I/1. számú melléklet) (a továbbiakban: a „**Kúria Végzése**”) alaptörvény-ellenességét és szíveskedjen a Kúria Végzését megsemmisíteni, mivel az sérti az Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által védett tisztességes eljáráshoz való jogát, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított jogorvoslathoz való jogát, továbbá sérti az Alaptörvény II. cikkben foglalt emberi méltósághoz való jogát, az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésében foglalt szociális biztonsághoz való jogát, valamint az Alaptörvény XX cikk (1) bekezdésben foglalt testi lelki egészséghez való jogát.

II. Kérem továbbá a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy Kúria Végzésével egyidejűleg a Győri Ítéltábla 2014. október. 1. napján kelt, **Gf.II.20.188/2014/2. számú, igazolási kérelmet, valamint a fellebbezést elkésettség okán hivatalból elutasító végzését** (lásd I/2. számú melléklet) (a továbbiakban: az „**Ítéltábla Végzése**”) alaptörvény-ellenességét is állapítsa meg és szíveskedjen az Ítéltábla Végzését megsemmisíteni. Tekintettel arra, hogy a Kúria Végzése a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét valósítja meg, továbbá arra, hogy az Ítéltábla Végzésének jogerőre emelkedését és ezzel végrehajthatóvá válását a Kúria ugyanezen Végzése tette lehetővé, ezáltal a az Ítéltábla Végzése is a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét valósítja meg, ugyanazon okokból, amelyek a Kúria Végzését alaptörvény-ellenessé teszik. Mivel így az Ítéltábla Végzése jogerőre emelkedéséhez egy tisztességtelen eljárás vezetett, az eljárás tisztességtelensége:

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 11/1774-P/2015	
Erkezett: 2015 JÚN 15.	
Példány: 3	Kezelőiroda:
Melléklet: 15 + 1 db	13

és ezzel alaptörvény-ellenessége szükségszerűen – és a részítélet tartalmától függetlenül – kisugárzik az Ítéletábla Végzésére, amely ezért tehát osztja a Kúria Végzésének lentebb részletesen indokolt alaptörvény-ellenes jellegét.

III. Kérem továbbá a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy Kúria Végzésével, valamint az Ítéletábla Végzésével egyidejűleg a **Tatabányai Törvényszék 9.G.40.006/2013/38. számon hozott részítéletének** (lásd I/3. számú melléklet) **(a továbbiakban: „Részítélet”) jogerőre emelkedésének alaptörvény-ellenességét** is állapítsa meg. Tekintettel arra, hogy a Kúria Végzése, valamint Ítéletábla Végzése a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét valósítja meg, továbbá arra, hogy a Részítélet jogerőre emelkedését és ezzel végrehajthatóvá válását a Kúria, Ítéletábla ugyanezen Végzése tette lehetővé, ezáltal a Részítélet is a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét valósítja meg, ugyanazon okokból, amelyek a Kúria Végzését alaptörvény-ellenessé teszik. Mivel így a Részítélet jogerőre emelkedéséhez egy tisztességtelen eljárás vezetett, az eljárás tisztességtelensége, és ezzel alaptörvény-ellenessége szükségszerűen – és a részítélet tartalmától függetlenül – kisugárzik a Részítéletre, amely ezért tehát osztja a Kúria Végzésének lentebb részletesen indokolt alaptörvény-ellenes jellegét.

Kérem ezért,

a **Tisztelt Tatabányai Törvényszéket**, mint **elsőfokú bíróságot**, hogy a jelen alkotmányjogi panaszra tekintettel a **9.G.40.006/2013/38. számon hozott Részítélet végrehajtását függessze fel**

ennek hiányában pedig

a **Tisztelt Alkotmánybíróságot**, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 359/C. § (2) bekezdése alapján az első fokon eljáró Tatabányai Törvényszéket **hívja fel a 9.G.40.006/2013/38. számon hozott részítélete végrehajtásának felfüggesztésére.**

Az Indítványozó az Abtv. 52. § (5) bekezdésének megfelelően nyilatkozik arról, hogy az adatainak nyilvános kezeléséhez és az indítvány nyilvánosságra hozatalához hozzájárul.

Az Alkotmánybíróság eljárása az Abtv. 54. § rendelkezése értelmében illetékmentes.

1. Az alkotmányjogi panasszal érintett végzés és annak háttere:

A Tatabányai Törvényszék, mint elsőfokú bíróság Esztergom Város Önkormányzatát (2500 Esztergom, Széchenyi tér 1., a továbbiakban: „**Önkormányzat**”), mint alperest 564.593.741,- forint és járulékai megfizetésére kötelezte, és a [REDACTED] „fa” I. rendű felperes és a [REDACTED] II. rendű felperes közötti vállalkozási szerződésből eredő kár megfizetésére irányuló perben a 2014. augusztus 14. napján kelt, 9.G.40.006/2013/38. számú részítéletében. Az Önkormányzat jogi képviselőjét a perben a [REDACTED] Ügyvédi Iroda (a továbbiakban: a „**Megbízó Ügyvédi Iroda**”) látta el, amely Indítványozó részére – az elsőfokú eljárás során csatolt – helyettesítési meghatalmazást állított ki (lásd I/4. számú melléklet).

A részítélettel szemben az Önkormányzat – Indítványozó, mint jogi képviselője útján – a fellebbezési határidő lejártát követően egy nappal, 2014. szeptember 10. napján ajánlott küldeményként postára adott fellebbezést nyújtott be, amelyben a részítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte. A fellebbezéssel egyidejűleg az Önkormányzat a fellebbezési határidő elmulasztása miatt igazolási kérelmet is előterjesztett (lásd I/5. számú melléklet).

Az Önkormányzat igazolási kérelmében előadta, hogy Indítványozó, mint az ügyben eljáró helyettes ügyvéd, 2014. szeptember 9-én – azaz a fellebbezési határidő utolsó, 15. (tizenötödik) napján – elszenvedett többszöri váratlan, eszméletvesztéssel járó rosszulléte, valamint az amiatt szükségessé vált azonnali orvosi vizsgálatok miatt a benyújtás egy napos késedelmet szenvedett. Ennek igazolására a háziorvos által 2014. szeptember 9. napján 07:34-kor kiállított ambuláns lapot csatolt (lásd I/6. számú melléklet) (a továbbiakban: az „**Ambuláns lap**”). Az Ambuláns lap anamnézise szerint a vashiányos anémia vérszegénysége és az excesszív havivérzés szabálytalan ciklussal okozhatta azt, hogy Indítványozó „ismét ájulásos rosszulléte volt. Álló helyzetben szédül, lakását képtelen elhagyni. Dolgozni nem tudott menni.”

Az Önkormányzat emellett 2014. szeptember 11. napján és 2014. szeptember 12. napján is igazolási kérelem kiegészítését terjesztette a Tatabányai Törvényszék elé (lásd I/7. számú melléklet). Az igazolási kérelem kiegészítéseiben előadta, hogy a mulasztás nem munkaszervezési vagy adminisztratív hiányosságból fakadt, hanem a képviselő akaratától független, olyan objektív akadály következménye volt, amely a mulasztás véltenséjét megalapozza. E körben hivatkozott a BH 2012.14. számú döntésre (lásd I/8. számú melléklet). Kiegészítéseiben rögzítette továbbá, hogy bár Indítványozó váratlan megbetegedése miatt nem tudta értesíteni a Megbízó Ügyvédi Iroda ügyvédeit, ők szabadságuk, illetve külföldi tartózkodásuk következtében egyébként sem tudtak volna intézkedni az Indítványozó helyett a mulasztás elkerülése érdekében. Ennek alátámasztására az Önkormányzat csatolta a Megbízó Ügyvédi Iroda ügyvédeinek szabadságengedélyeit (lásd I/9. számú melléklet).

Az Ítéletábra Végzése az Önkormányzat igazolási kérelmét elutasította, a részítélet elleni fellebbezést pedig hivatalból elutasította.

Az Ítéletábra Végzésének indokolása szerint az igazolási kérelem alaptalan, ezért az elkésett fellebbezés érdemi felülbírálatra nem alkalmas. Ezt az álláspontját a Győri Ítéletábra a Polgári perrendtartás (a továbbiakban: „Pp.”) 234. §, 105. § (4) bekezdés, 106. § (1) bekezdés, 107. § (2) bekezdés, 109. § (3) bekezdés, valamint az Ügyvédi törvény (a továbbiakban: „Ütv.”) 1. §, 23. § (5) bekezdésének rendelkezéseire hivatkozó érvelésre alapította. Az Ítéletábra a vonatkozó jogszabályi rendelkezések értékelése után arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezés – amelyet ajánlott küldeményként legkésőbb 2014. szeptember 9-én kellett volna postára adni vagy személyesen az elsőfokú bíróságon benyújtani – elkésett, figyelemmel arra, hogy 2014. szeptember 10. napján adták postára. Az elkészettség folytán beálló jogkövetkezményeket orvosolandó igazolási kérelem akkor alkalmas a kimentésre, ha a mulasztás véltlen (önhibán kívüli) volt.

Az Ítéletábra álláspontja szerint azonban az igazolási kérelemben előadottak nem voltak alkalmasak az önhibán kívüli mulasztás valószínűsítésére. Ennek oka az Ítéletábra szerint az, hogy a jogi képviselővel eljáró fél igazolási kérelmével

kapcsolatos bírói gyakorlat – amely az Ütv. 1. §-ában megfogalmazott követelményekből indul ki – a határidők betartása terén a jogi képviselőkkel szemben magasabb elvárhatósági követelményeket támaszt, amely szűkíti a mulasztás vétlenségét megalapozó okok körét, valamint a méltányosság alkalmazhatóságának eseteit. A mulasztás vétlenségét megalapozó okokat illetően ezért az Ítéltábla azzal érvelt, hogy a bírói gyakorlat következetesen nem tekinti a jogi képviselő váratlan betegség vagy egyéb váratlan helyzet miatti akadályoztatását önmagában a mulasztás alóli vélsen kimentési oknak.

Emellett az Ítéltábla a méltányos elbírálást szem előtt tartva sem tartotta alaposnak az igazolási kérelmet. Az ambuláns lapon feltüntetett diagnosztikából levezett következtetései szerint az Indítványozónak tisztában kellett lennie saját betegségével, annak lefolyásával, illetve – mivel az kórházi ellátást nem igényelt –, a Indítványozó abban sem volt akadályozva, hogy rosszullétéről értesítse a Megbízó Ügyvédi Irodát. Ezt az is alátámasztja az Ítéltábla szerint, hogy a „házi orvos is – feltehetően – telefonos értesítésre jelent meg a Indítványozó lakásában.” Az Ítéltábla szerint az önhiba továbbá nem csak az Indítványozó, hanem a Megbízó Ügyvédi Iroda oldalán is fennállt, figyelemmel arra, hogy a benyújtott szabadságengedélyek nem igazolják valamennyi irodtag távollétét, és a szabadságra hivatkozás amúgy is sérti az Ütv. 1. § szerinti ügyvédi kötelezettséget, amely az ügyfél érdekének gondos ellátására vonatkozik. Az Ítéltábla kifogásolta továbbá, hogy a Indítványozó meghatalmazására nem a szabadságolások miatt került sor, mert már 2013. április 12. napján meghatalmazták helyettesítésre a perben, teljes jogkörrel történő eljárásra.

Összességében az Ítéltábla álláspontja szerint a mulasztás a Megbízó Ügyvédi Iroda és Indítványozó munkaszervezési hiányosságának tekintendő, amely a méltányos elbírálás esetén sem alapozza meg önhiba hiányát, és ezáltal a késedelem vétlenségét.

Az Önkormányzat az Ítéltábla Végzése ellen 2014.10.29. napján fellebbezést (lásd I/10. számú melléklet) (a továbbiakban: „**Fellebbezés**”) terjesztett elő a Kúriához, amelyben az Ítéltábla Végzésének megváltoztatását és azt kérte, hogy a Kúria adjon helyt az igazolási kérelemnek. Az Önkormányzat Fellebbezésének indokolásában – a Pp. és az Ütv. fentebb idézett rendelkezéseire hivatkozással – az igazolási kérelem alapjául szolgáló önhiba hiányát és a kérelem méltányos elbírálását illetően az Ítéltábla Végzésének indokolásában megfogalmazottól eltérő következtetésre jutott.

Az Önkormányzat álláspontja szerint a mulasztás igazolásával kapcsolatban mind a Megbízó Ügyvédi Iroda, mind a Indítványozó maradéktalanul eleget tett a törvényi rendelkezéseknek. Ennek ellenére az Ítéltábla Indítványozó betegségével kapcsolatban iratellenesen és csupán feltételezések alapján vont le – ezáltal fiktív – következtetéseket az Ambuláns lapon szereplő információkból, amikor azt állította, hogy Indítványozó tisztában volt betegségével okával, lefolyásával. Az Ítéltábla saját bevallása szerint is csupán feltételezések alapján vont le következtetést, amikor azt állította, hogy az orvos „feltehetően telefonos értesítésre jelent meg”, így az Indítványozó képes lehetett volna arra is, hogy a Megbízó Ügyvédi Irodát értesítse, ezáltal pedig a mulasztást megelőzze. Az Önkormányzat a Fellebbezésében előadta, hogy az igazolási kérelemben nem kell részletesen kifejteni az orvosi vizsgálattal kapcsolatos értesítés módját, elegendő csupán annak igazolása, hogy az orvosi vizsgálat alapján a Indítványozó eszméletvesztés miatti

munkaképtelen állapotát rögzítették az ambuláns lapon. Az igazolási kérelemben ugyanis elegendő a mulasztás vétlenségének valószínűsítése, nem pedig a bizonyítása.

Az Indítványozó a Megbízó Ügyvédi Iroda mulasztása vétlenségének alátámasztására azzal érvelt, hogy a Megbízó Ügyvédi Iroda kifejezetten az Ütv. 1. § szerinti kötelezettségének teljesítése – a gondos ügyellátás – érdekében bízta meg már a per kezdetén, 2013.04.12-én Indítványozót, aki így az események folyását kezdetektől figyelemmel követhette. A Megbízó Ügyvédi Irodának – az Ítéletábra által állítottól eltérően valóban – összes, aláírásra jogosult tagjának (két ügyvédjének és két alkalmazott ügyvédjének) távolléte nem sértette az Ütv. 1. § szerinti kötelezettséget, figyelemmel arra, hogy előzetesen kifejezetten gondoskodtak helyettesítésükről. Ezért Indítványozó váratlan rosszulléte, valamint az a tény, hogy akadályozásáról a Megbízó Ügyvédi Irodát nem tudta értesíteni, a Megbízó Ügyvédi Irodán kívül eső objektív tény, amelyet egyébként az Ítéletábra sem vont kétségbe. Az Önkormányzat továbbá a mulasztása vétlenségének alátámasztására párhuzamot vont a jelen eset és a BH 2012.14. számú eseti döntés tényállása között, amelyben a fellebbezés késedelmes előterjesztésében érintett jogi képviselő mulasztásának vétlensége arra tekintettel került megállapítása, hogy a határidő utolsó napján a jogi képviselő gépjárművének elromlásával és a javítási munkálatok befejezésével járó idővesztés miatti késedelem a jogi képviselő akaratától független, objektív akadály, nem pedig munkaszervezési hiba volt.

Az Önkormányzat kifogásolta továbbá az igazolási kérelem méltányos, mi több, objektív elbírálásának hiányát, amely abban nyilvánult meg, hogy Indítványozó eszméletvesztéssel járó munkaképtelen állapotát adminisztratív, munkaszervezési hibának tekintette.

A Kúria Végzésében az Ítéletábra Végzését helyben hagyta. A Kúria Végzésének indokolásában – a Pp. és az Ütv. már idézett rendelkezéseire hivatkozással – az Ítéletábra Végzésében foglaltakkal azonos érvek alapján állapította meg a Fellebbezés alaptalanságát. A Kúria álláspontja szerint a jogi képviselőkkel szembeni magasabb elvárási követelményeket, emiatt az mulasztás vétlenségét megalapozó okok szűkebb körét, valamint a méltányos elbírálás szűkített lehetőségét az egységes bírói gyakorlat (BH 2000.493., BH 1996.595, BDT 2004.1030) (lásd I/11. számú melléklet) támasztja alá. Az Önkormányzat pedig a Kúria Végzése alapján „igazolási kérelmében semmilyen indokot nem jelölt meg arra vonatkozóan, hogy mi akadályozta abban, hogy megfelelő munkaszervezés mellett intézkedjen a fellebbezés határidőben történő előterjesztéséről különösen arra figyelemmel, hogy a megfellebbezendő határozat kézhezvételétől számítva már két hét eltelt.”

2. Az alkotmányjogi panasz megindításának eljárési feltételei (Abtv. 27. § és 30. § (1) bekezdés)

Az Abtv. 27. § tartalmazza azokat a feltételeket, amelyek megléte esetén az indítványozó jogosult az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján alkotmányjogi panaszt előterjeszteni. Ezen túlmenően az Abtv. 30. § (1) bekezdése határozza meg az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét főszabály szerint a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napban.

A jelen indítvány mind az Abtv. 27. §-ában, mind pedig az Abtv. 30. §-ában meghatározott feltételeknek megfelel.

Az Indítványozó az Abtv. 27. § értelmében egyedi ügyben érintett személynek tekintendő, figyelemmel arra, hogy az minősül érintettnek, akiknek a jogát, jogos érdekét a támadott bírói döntés sérti.¹ Emellett az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában azt a követelményt állítja, hogy az indítványozó személyes, közvetlen és tényleges érintettségének megállapíthatónak kell lennie.² Az Önkormányzat az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben alperesként vesz részt. A Pp. 48. § szerint a perben fél az lehet (perbeli jogképesség), akit a polgári jog szabályai szerint jogok illethetnek és kötelezettségek terhelhetnek.

A perben az Önkormányzat által előterjesztett igazolási kérelem alaptörvény-ellenes elutasításával a mulasztás következményei az Önkormányzatra nézve álltak be. Ezek a jogkövetkezmények egyrészt eljárásjogiak, figyelemmel arra, hogy az igazolási kérelem elutasításával egyúttal a fellebbezés hivatalbóli elutasítására is sor került, amely következtében a fellebbezéssel támadott részítelet többé nem támadható meg fellebbezéssel; beállt az alaki jogerő, a polgári peres eljárás pedig befejeződött. Másrészt – az igazolási kérelem elutasítása miatt – a fellebbezés elutasításának anyagi jogi jogkövetkezményeit az jelenti, hogy a részíteletben foglalt döntés a felekre, a bíróságokra és más hatóságokra kötelezővé vált, a felek pedig a részíteleti tényállásból eredő anyagi jogot többé nem vitathatják; azaz beállt az anyagi jogerő.

Tekintettel arra, hogy az jogerő alanyi terjedelme azoknak a személyeknek a körére vonatkozik, akikre az anyagi jogerő kiterjed, különösen a felekre, ezzel együtt az alperesként eljáró Önkormányzat mellett Indítványozó, mint jogi képviselő tisztességes eljáráshoz, jogorvoslathoz, emberi méltósághoz, szociális biztonsághoz, testi-lelki egészséghez való alapjogát a Kúria Végzése közvetlenül, ténylegesen, és személyében érintette. Erre tekintettel Indítványozó saját nevében jogosult alkotmányjogi panaszt előterjeszteni.

Az Abtv. 27. § értelmében az Indítványozó – egyebek mellett – akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha a támadott végzés az ügy érdemében hozott döntésnek vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, és a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az alkotmányjogi panasz nem csak ítélet vagy egyéb ügydöntő határozat (például eljárás-megszüntető végzés), hanem minden, bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen igénybe vehető – különösképpen igaz ez a jelen alkotmányjogi panasszal érintett, kiemelten jelentős érdeksérelmet tartalmazó döntés esetén.

Az Alkotmánybíróság több döntésében³ is lehetővé tette az alkotmányjogi panasz igénybevételét olyan polgári ügyben hozott végzéssel szemben, amely kimerítette az „ügy érdemében hozott döntés” vagy a „bírósági eljárást befejező egyéb döntés” feltételét. Ennek oka az, hogy Pp. rendszerében is számos végzés formájában megszülető döntés nagyon közel esik az ügydöntő jelleghez⁴, illetve az Abtv. 27. §-a

¹ Bitskey Botond-Gárdos Orosz Fruzsina: A befogadható alkotmányjogi panasz- az első hónapok tapasztalatai. In: Alkotmánybírósági Szemle 2012/1. szám, 93. oldal

² 3012/2012. (VI. 21.) AB végzés Indokolás

³ 3118/2013. (VI. 4.) AB végzés; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; 12/2015. (V. 14.) AB határozat

⁴ Varga István 57. § (5) [Bírósági eljárási garanciák] in: Jakab András: Az Alkotmány kommentárja (2009) Msz. 461.

célja és tágabb alkotmányjogi kontextusa is e szakasz tág értelmezését indokolják. Általánosságban tehát megállapítható, hogy az egyéni jogokat közvetlenül és lényegesen befolyásoló, nem előkészítő jellegű közhatalmi döntések érdemének minősülnek a jogorvoslathoz való jog szempontjából.⁵

Ezt a logikát az Abtv. 27. §-ára alkalmazva nem kétséges, hogy az egyéni jogokat közvetlenül és lényegesen érintő, végleges bírósági határozatok – ha a sajátos perjogi szabályok szerint nem is minősülnek technikai értelemben az ügy érdemében születettnek – mint bírósági eljárást befejező egyéb döntések alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek. Erre tekintettel a Kúria Végzése mindenképpen olyan, bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekintendő, mely ellen az Abtv. 27. §-a értelmében lehetséges az alkotmányjogi panasz.

Tekintettel arra, hogy a Végzés rendelkezése szerint: „[a] Kúria e végzése ellen a Pp. 233. § és 233/A. §-a értelmében fellebbezésnek nincs helye, a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki”, így megállapítható, hogy Indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

A fent elmondottak következtében az Indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételnek. Ugyanígy megfelel az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőnek. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a felülvizsgálati eljárás esetében az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat kézbesítésétől számított hatvan nap.⁶ Tekintettel arra, hogy a Végzés kézbesítésére 2015. március 31. napján került sor, ezért jelen indítvány határidőn belüli.

3. Az Alaptörvényben biztosított jogok megsértése

Az Abtv. 27. § a) pontja alapján az Indítványozó akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Alkotmányjogi panasz csak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria, Ítéltábla végzése ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mérlegelési jogkörében kell vizsgálnia.

Az Abtv. 52. § (1b) bek. b) és e) pontja alapján az alkotmányjogi panaszban meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, illetve indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság csak akkor fogadja be a panaszindítványt, ha az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelme és a támadott bírói döntés közötti ok-okozati kapcsolat is leírásra kerül benne.⁷

A Kúria Végzése megsértette egyrészt az Önkormányzatnak a tisztességes eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való alapjogait, továbbá Indítványozó emberi

⁵ Vö. Varga (Lj. 4) Msz. 461.

⁶ 23/1995. (IV. 5) AB határozat, ABH 1995, 119; 41/1998. (XI. 2.) AB, ABH 1998, 306.

⁷ 3116/2012. (VII.26.) AB végzés

méltósághoz, szociális biztonsághoz, valamint testi lelki egészséghez való alapjogait azzal, hogy alaptalanul és hibás következtetések alapján utasította el az Önkormányzat igazolási kérelmét – ezáltal közvetve megfosztva az Önkormányzatot a fellebbezés jogától –, annak ellenére, hogy az Önkormányzat fellebbezési és igazolási kérelme maradéktalanul megfelelt a jogszabályi követelményeknek. Ezáltal a Kúria Végzése alaktörvény-ellenességet eredményezett, amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet jelent.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdése értelmében:

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. (...)
(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

3.1. Az előző Alkotmány rendelkezései alapján kidolgozott alkotmánybírói gyakorlat alkalmazhatósága

Az előző Alkotmány a tisztességes eljáráshoz való joggal és a jogorvoslati joggal kapcsolatban a következőképpen rendelkezett:

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. (...)
(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot - a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan - a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdése a korábbi Alkotmány 57. § (1) és (5) bekezdésének rendelkezéseivel tartalmilag megegyezik. Egy-egy szó eltérés található ugyan a megfogalmazások között, ez azonban a tartalmi egyezőségen nem változtat.

A tisztességes eljáráshoz kapcsolódó rendelkezések között az eltérés pusztán két helyen figyelhető meg. Egyrészt, az Alaptörvény ezen szakasza nem tartalmazza a bíróság előtti egyenlőség elvét, másrészt a tisztességes tárgyalás szót használja az igazságos tárgyalás helyett. Az eltérések oka egyrészt, hogy az Alaptörvény az egyenlőségi klauzulát a XV. Cikk (1) bekezdésében tartalmazza általánosabb megfogalmazásban, míg az igazságos szó helyett a tisztességes szó használata pont az Alkotmánybírói gyakorlatának és a nemzetközi gyakorlatban bevett

szóhasználatnak felel meg.⁸ Megállapítható ezért, hogy az előző Alkotmány tisztességes eljáráshoz kapcsolódó rendelkezései tartalmilag megegyeznek az Alaptörvény hasonló rendelkezéseivel, ezért a korábbi Alkotmánybírószági gyakorlat alkalmazásának nincs akadálya.

Hasonló a helyzet a jogorvoslathoz való jogra vonatkozó rendelkezések összehasonlítása során is. Egy-egy szó eltérést tapasztalhatunk (pl.: törvényben meghatározottak szerint), ám az alapjog tartalmát tekintve eltéréssel nem találkozhatunk, mivel egyebekben az Alaptörvény szó szerint veszi át a korábbi Alkotmány rendelkezéseit. Megállapítható ezért, hogy az előző Alkotmány jogorvoslati joghoz kapcsolódó rendelkezései tartalmilag megegyeznek az Alaptörvény hasonló rendelkezéseivel, ezért a korábbi alkotmánybírószági gyakorlat alkalmazásának ebben a tekintetben sincs akadálya.

3.2. A tisztességes eljáráshoz való jog és a jogorvoslathoz való jog alkalmazható a jelen ügyben

A tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányi fogalmát és annak elemeit az Alkotmánybírószági alakította, bővítette; erre tekintettel a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan”, vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes.”⁹

A tisztességes eljárásnak egyezmény- és alkotmányszövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan ismert elemei közé tartozik az alábbi „kardinális jogok csokrá” (ún. bundle of rights): a pártatlan és független bírósághoz való jog, a fegyverek egyenlősége, az adatok és dokumentumok teljes megismerése, a bírósághoz fordulás joga, a bíróság előtti egyenlőség és a jogorvoslathoz való jog, stb.¹⁰

A 7/2013. (III.1.) AB határozatában az Alkotmánybírószági – korábbi alkotmánybírószági határozatokra hivatkozva – rámutatott arra, hogy „a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevétele formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.

A tisztességes eljáráshoz való jognak a részjogosítványa, a jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alkotmánybírószági az Alkotmány hatálya alatt kialakult gyakorlatában abból indult ki, hogy a jogorvoslathoz való jog jogának az egyfokú jogorvoslat eleget

⁸ Ld. Sólyom László, Rendszeres áttekintés, in: Sólyom László, Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon (2001), 603.

⁹ 6/1998. (III.11.) AB határozat

¹⁰ Farkas Henrietta Regina: A tisztességes eljárás főbb részjogosítványainak érvényesülése a büntetőperben

tesz.¹¹ Ennek fényében a perben hozott részítélet elleni fellebbezés előterjesztésére vonatkozó jog alkotmányos alapjog, amelyet az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek mentén lehet csak korlátozni.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata a tisztességes (igazságos) eljáráshoz való jogból és a jogorvoslathoz való jogból részben azonos követelményeket vezetett le, amennyiben a gyakorlat szerint mindkét jog tényleges és hatékony jogorvoslatot követel meg.¹² A tisztességes eljáráshoz való joggal, és az abból következő bírósághoz fordulás jogával kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította, „[a]z Alkotmánybíróság a bírósági eljáráshoz való jogot nemcsak formális, hanem tartalmi követelmények szerint is vizsgálja.”¹³ A jogorvoslatnak pedig – lényegénél fogva – biztosítania kell a jogsérelem orvosolhatóságát, ellenkező esetben a jogorvoslatnak nincsen értelme.¹⁴ Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában: „[m]inden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.”¹⁵

A tényleges és hatékony jogorvoslat követelménye sérül akkor, ha az eljáró rendes bíróság jogellenes módon tagadja meg a jogszabály alapján nyitva álló jogorvoslat igénybe vételét. Egyúttal – összhangban az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdésének az Emberi Jogok Európai Bírósága általi értelmezésével – nem tekinthető tisztességesnek sem a bíróság eljárása, ha a bíróság a meglévő jogorvoslathoz jogellenes módon nem biztosítja a hozzáférést.

A jelen Indítvány alapjául fekvő alkotmányjogi probléma az, hogy tisztességesnek mondható-e a rendes bíróság eljárása, ha a törvény alapján nyitva álló jogorvoslati lehetőséget a konkrét ügyben – az igazolási kérelem jogellenes elutasításával – jogellenesen elzárja az Indítványozó elől, illetve megfelel-e a jogorvoslathoz való alaptörvényi jognak a törvény alapján nyitva álló jogorvoslat rendes bíróság általi jogellenes ellehetetlenítése.

3.3. Azzal, hogy a Kúria elutasította a jogszabályoknak megfelelően előterjesztett igazolási kérelmet, megsértette a tisztességes eljárás követelményét és kiüresítette az Önkormányzat jogorvoslathoz való jogát, ezért a Kúria által képviselt a Pkf.V.25.002/2014/2. számú végzésben kifejtett indokolás alaptörvény-ellenes.

A Kúria végzésével több szempontból is súlyosan megsértette az Önkormányzat tisztességes eljáráshoz való alapjogát, és ezzel alaptörvény-ellenességet idézett elő. A tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét a Pp. 106-107. §-aiban szabályozott igazolási kérelem jogellenes elbírálása idézte elő, amely egyrészt a mulasztás vétlenségének, másrészt a méltányos elbírálásnak a megsértésében állt, mellyel a Kúria megfosztotta az Indítványozót az Alaptörvényben biztosított alapjogától.

¹¹ Sólyom (Fn. 8.) 591.

¹² Sólyom (Fn. 8.) 581, 604.

¹³ 261998. (III. 1.) AB, ABH 1998, 71, 77.

¹⁴ Vö. 57/1991. (XI. 8.) AB, ABH 1991, 272, 282.

¹⁵ Először 23/1998. (VI. 9.) AB, ABH 1998, 182, 186. Ld. még Varga (Lj. 4) Msz. 421., további utalásokkal.

Emellett a tisztességes eljáráshoz való „alapjogcsokor” részjogosítványai közül kiemelendő az önálló alapjogként minősülő jogorvoslathoz való jog sérelme. A jogorvoslathoz való alapjogot a Kúria Végzésével azáltal sértette meg, hogy az igazolási kérelem jogellenes elutasítása folytán az Önkormányzat fellebbezési jogosultsága elenyészett, így az első fokú jogorvoslatot sem tudta igénybe venni.

E két alapjogi jogsértés alátámasztására az alábbiakat adjuk elő.

3.3.1. A tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelme

Az Önkormányzat az igazolási kérelmet a Pp.106-107. §-aiban előírt feltételeknek megfelelően, kellő időben, a mulasztás okának és a mulasztás vétlenségét valószínűsítő körülményeknek az előadásával, az elmulasztott cselekmény egyidejű pótlásával terjesztette elő. A törvényi rendelkezéseknek mindenben megfelelő igazolási kérelem jogellenes elutasítása megsértette az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való alapjogát.

A Kúria Végzésében a tényállás kellő feltárása nélkül, mindössze egyetlen tényezőre – azaz az Indítványozó váratlanul fellépő betegségének vétlenségét meg nem alapozó voltára – alapította érvelését. Annak ellenére tette ezt, hogy még az Ítéletábla Végzése is úgy szól, hogy „a jogi képviselő váratlan betegsége **önmagában** kimentési okként nem szolgálhat”, illetve „vizsgálni kell, az igazolási kérelemben előadottak tartalmát, a jogi képviselő akadályozottságának jellegét és mértékét”. Ebből a kijelentésből logikailag az következik, hogy Indítványozó váratlan betegsége **mellett** egyéb körülmények fennállása azonban a kimentést már megalapozhatja. Ezeket az alábbiakban összefoglalt egyéb körülményeket – különösen a Kúria Végzése által idézett I/11. számú mellékletben csatolt, igazolási kérelmet elutasító bírói döntésekben foglalt tényállások összehasonlításával – a Kúria egyszerűen figyelmen kívül hagyta.

Figyelemmel arra is, hogy a bírói gyakorlat a jogi képviselőkkel szemben a mulasztás tekintetében más eljárásbeli szereplőkkel összehasonlítva szigorúbb követelményeket támaszt, a Megbízó Ügyvédi Iroda az ügy kezdetétől fogva gondosan eljárva gondoskodott helyettesítéséről Indítványozó megbízásával annak érdekében, hogy az Ütv. 1. §-ában foglalt kötelezettségeit teljesítse. Ebben a vonatkozásban a Megbízó Ügyvédi Irodának az eljárása eleve egy „többlet-gondosságot” tartalmazott azoknak a jogi képviselőknek az eljárásához képest, akiknek a határidőt mulasztó magatartása miatt elutasításra került az igazolási kérelme a Kúria Végzése által példaként idézett, I/11. számú mellékletben csatolt bírói döntésekben. Az idézett döntések tényállásai szerint ugyanis ezek a jogi képviselők sem előzetesen, sem a váratlan akadályoztatásuk (betegségük) fellépésekor nem gondoskodtak helyettesítésről – sem saját tagjaik, sem más ügyvédi iroda meghatalmazása formájában. Nyilvánvalóan eltért például a BH2000.111. számú döntés tényállása a jelen ügy tényállásától, az előbbi ügyben ugyanis a jogi képviselő két hónapig tartó gyógykezelése alatt sem gondoskodott a helyettesítésről, és ez vezetett igazolási kérelme elutasításához.

A Megbízó Ügyvédi Iroda többlet-gondosságát a Kúria Végzésében semmilyen módon nem értékelte, amellyel megsértette a kimentés vétlenségére, illetve a kérelem méltányos elbírálására vonatkozó szabályt is, ezáltal pedig az Indítványozó tisztességes eljáráshoz való alapjogát.

A Kúria Végzésében nyilvánvalóan helytelenül értelmezte a fellebbezés előterjesztésére rendelkezésre álló határidőre vonatkozó szabályt, amikor az Indítványozó terhére róta azt, hogy „igazolási kérelmében semmilyen indokot nem jelölt meg arra vonatkozóan, hogy mi akadályozta abban, hogy megfelelő munkaszervezés mellett intézkedjen a fellebbezés határidőben történő előterjesztéséről különösen arra figyelemmel, hogy a megfellebbezendő határozat kézhezvételétől számítva már két hét eltelt.” A bírói gyakorlat ugyanis a I/11. számú mellékletben csatolt, igazolási kérelmet elutasító bírói döntésekben foglalt tényállásokat illetően is következetes abban, hogy a jogosult a határidő utolsó napján is előterjesztheti a fellebbezést, és az igazolási kérelmek elbírálását nem befolyásolja az, hogy a fellebbezési határidő első vagy utolsó napján kerülne sor a fellebbezés előterjesztésére. Nyilvánvaló ugyanis, hogy egy komplex peres ügynek az Ütv. 1. §-ában foglaltaknak megfelelő előkészítéséhez és a védelemre való felkészüléséhez adott esetben szükség lehet a törvényben biztosított határidő teljességére; erre figyelemmel teremtette meg a jogalkotó a 15 nap törvényes határidőt. Azzal, hogy a Kúria Végzésében az Indítványozó terhére értékelte a határidő utolsó napján tervezett feladást, az Indítványozónak a felkészüléshez szükséges kellő időhöz való jogán keresztül sértette meg a védelemhez való alapjogát, amely a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványa.

Az Indítványozó betegségének valószínűsítését illetően a Kúria Végzése ugyancsak alaptörvény ellenességet eredményezett, amikor nem tartotta elegendőnek az Ambuláns lapon szereplő diagnosztikát, miszerint a Indítványozónak „Ismét ájulásos rosszulléte volt” és „Dolgozni nem tudott menni.” A Kúria Végzésében spekulatív módon, orvosi ismeretek hiányában vont le következtetést az Indítványozó állapotával kapcsolatban, miszerint az Indítványozó ájulásos rosszulléte ellenére képes lett volna gondoskodni helyettesítéséről. Orvosszakértői ismeretek hiányában, általános élettapasztalat alapján is köztudomású tény, hogy az eszméletvesztés az ember kognitív készségeinek olyan beszűkülésével jár együtt, amely kizárja az érintett személy bármilyen cselekvési lehetőségét. Az Indítványozó betegsége e jellegében, illetve annak akut fellépésében is különbözik a Kúria Végzése által példaként idézett, I/11. számú mellékletben csatolt bírói döntések tényállásai jogi képviselői betegségétől, amelyek nem a kognitív képességeket nagymértékben érintő megbetegedések voltak.

Ugyanakkor a Kúria Végzésében nemcsak, hogy nem értékelte objektívan a tényállást, hanem Pp. 107. § (2) bekezdését is végeredményben alaptörvény-ellenesen alkalmazta, miszerint a mulasztás vétlenségét elegendő valószínűsíteni.¹⁶ A Kúria Végzésében a spekulatív következtetés ugyanis azt implikálta, hogy a betegség jellegéről és az Indítványozó állapotáról és ebben az állapotában „képességei lehetséges hatóköréről” az Önkormányzatnak konkrét szakértői vélemény alapján felállított bizonyítékokkal kellett volna előállnia ahhoz, hogy a Kúria a mulasztás vétlenségét alaposnak fogadja el. Amennyiben pedig a mulasztás oka és a mulasztó vétlensége tekintetében aggály merül fel, a bíróság köteles lett volna a feleket meghallgatni.¹⁷ Következésképpen, az enyhébb fokú valószínűsítés helyett a bizonyítás „elvárása” nyilvánvalóan sérti a Pp. előírását, és ezáltal az Önkormányzat tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogát. A jelen ügynek a tényállása tipikusan olyan élethelyzet volt, amelyben az igazolási kérelem alapján a mulasztás

¹⁶ Legfelsőbb Bíróság P. törv. II. 20 646/1980. - BH1981. 150 sz.

¹⁷ Legfelsőbb Bíróság M. törv. I. 10 386/1980. - BH1981. 385 sz.

következményei orvosolhatók lettek volna, a jogalkotó ugyanis kifejezetten az ilyen helyzetekből fakadó igazságtalanságok megelőzése végett integrálta az igazolási kérelem jogintézményét a polgári perrendtartásba, megelégedve ebben a körben a valószínűsítéssel.

3.3.2. A jogorvoslathoz való alapjog sérelme

A Kúria Végzése az Önkormányzat jogorvoslathoz való alapjogát is megsértette, melynek igénybevétele bár formálisan biztosítva volt, ténylegesen jogvédelmet az egyfokú jogorvoslatot biztosító fellebbezés keretében azonban nem kaphatott a fellebbezés alaptalan elutasítása miatt.

Az EJEB több esetben megerősítette, hogy akkor, amikor az eljárás egészét vizsgálva dönt arról, hogy az eljárás tisztességes volt-e, vizsgálja az elkövetett törvénysértést, és amennyiben az Egyezményben biztosított másik jog sérelme is felmerül, ennek az alapjogsérelemnek a természetét.¹⁸ Annak a kérdésnek az eldöntésénél tehát, hogy az Egyezmény 8. Cikkének megsértése az eljárást, mint egészet tisztességtelenné tette-e, az ügy összes körülményének mérlegelésére van szükség, beleértve az érintett védekezéshez való jogát, valamint a kérdéses bizonyíték minőségét és jelentőségét.¹⁹ Az eljárás egészének tisztességességét illetően az EJEB jelentőséget tulajdonít annak, hogy a bizonyíték mennyire megbízható, illetve milyen más bizonyítékok állnak rendelkezésre, az érintett bizonyíték mennyire volt döntő jelentőségű az ügy végeredménye szempontjából, a bizonyíték valódiságát a félnek módjában volt-e megkérdőjelezni, felhasználását ellenezni. A bizonyíték megbízhatóságát és pontosságát pedig befolyásolják azok a körülmények, amelyek között a bizonyítékot megszerezték.²⁰

Az Önkormányzat bizonyítékait – különösen az Ambuláns lap és a Megbízó Ügyvédi Iroda ügyvédeknek szabadságengedélyei – noha azok döntő fontosságúak voltak az ügy végeredménye szempontjából, a Kúria Végzésében jogsértően értékelte, mely jogsértés az eljárás egészére döntő hatást gyakorolt a fellebbezés elutasításával és a részítelet jogerőre emelkedésével. Az ügy körülményeinek mérlegelésével tehát megállapítható, hogy az eljárást, mint egészet tette a Kúriának az igazolási kérelem alaptalan elutasításával járó egyszeri, de súlyos jogsértése tisztességtelenné.

3.4. **Azzal, hogy a Kúria elutasította a jogszabályoknak megfelelően előterjesztett igazolási kérelmet, megsértette Indítványozó emberi méltóságához, szociális biztonságához, testi-lelki egészséghez való jogát, ezért a Kúria által képviselt a Pkf.V.25.002/2014/2. számú végzésben kifejtett indokolás alaptörvény-ellenes.**

A Kúria végzésével több szempontból is súlyosan megsértette az Indítványozó emberi méltóságához, szociális biztonságához, testi-lelki egészséghez való jogát, és ezzel alaptörvény-ellenességet idézett elő. Az emberi méltóságához, szociális biztonságához, testi-lelki egészséghez való alapjog sérelmét a Pp. 106-107. §-ában szabályozott igazolási kérelem jogellenes elbírálása idézte elő, amely egyrészt a mulasztás véltensége, másrészt a méltányos elbírálásnak a megsértésében állt,

¹⁸ Khan kontra Egyesült Királyság, 35394/97, 2000. május 12.

¹⁹ Gäfgen kontra Németország, 22978/05, 2010. június 1.

²⁰ Bykov kontra Oroszország, 4378/02, 2009. március 10., 90. bekezdés

mellyel a Kúria megfosztotta az Indítványozót az Alaptörvényben biztosított alapjogától.

Fentiekből következően tehát az Alaptörvény megsértett rendelkezései: Alaptörvény II. cikk, Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdés, Alaptörvény XX. cikk(1) bekezdés.

3.4.1. Az emberi méltósághoz, a szociális biztonsághoz, valamint testi-lelki egészséghez való jog sérelme

Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, indokolása: A támadott bírói döntés azért sérti az emberi méltósághoz való jogot, mert megalázó helyzetbe hoz egy betegeskedő személyt, arra kényszerítve, hogy gyógyulása helyett munkaterhekkel kínlódjon. Az egészséghez való azért sérül, mert a lábadozás szakasza alatt ezen ügy kellemetlenségei a visszaesés és az egészségtelen lelki terhek kialakulását vonják maguk után. A szociális biztonsághoz való jogsérelme abban nyilvánul meg, hogy egy állam felé társadalombiztosítási kötelezettségeit lerovó személy teljesítése feleslegessé válik, ugyanis a szociális biztonság tudatában tanúsított magatartásából súlyos kára keletkezett. Mindezek részletesebb kifejtése alább következik.

Az Abtv. 29. §-a alapján az alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolta, mert a bírói döntés teljességgel közömbös volt a fent említett alapjogokra. Jelen ügyben a bíróság az eljárásjogi szabályok merev és álláspontunk szerint helytelen értelmezésével olyan határozatot hozott, amely szerint Indítványozó ügyvédi kötelezettségei előrébb valók lennének Indítványozó Alaptörvényben biztosított, élethez, testi épséghez emberi méltósághoz való jogánál. Mindezen álláspontok szerint alkalmas arra, hogy alkotmányellenesen korlátozza az Indítványozó előzőekben említett, az Alaptörvény II. cikkében nevesített jogát, hiszen határozata alapján azt várná el a bíróság egy eljárásjogi cselekménnyel kapcsolatban, hogy akár a testi integritáshoz való jog sérelme árán is megtegyen Indítványozó egy „munkaszervezeti” cselekményt, jelesen, hogy gondoskodik helyettes biztosításáról. Mindezen követelmény álláspontunk szerint sérti Indítványozó emberi méltóságát, mivel olyan magatartást vár el, amilyen embertől nem elvárható alkotmányosan.

Megjegyzendő továbbá a Magyarországon az 1976. évi 9. tvr-rel kihirdetett (tehát a belső jog részét képező) Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 2. cikkének 1. pontja, amely szerint: „Az Egyezségokmányban részes államok elismerik mindenkinek a jogát arra, hogy a testi és lelki egészség elérhető legmagasabb szintjét élvezze”. Álláspontom szerint, az a tény, hogy a bíróság – az állam egyik szerve - egy beteg ember számára (tehát nem a betegsége előtt feltételeesen) „munkaszervezési” teendőket követel meg sérti az egyezmény fent idézett rendelkezését, mivel ennek teljesítése meggátolná Indítványozót abban, hogy gyógyulására koncentrálna az egészség elérhető legmagasabb szintjére jusson.

Az állam több intézményen keresztül biztosítja, segíti, hogy az ember betegsége esetén méltó körülmények között, a gyógyulásra koncentrálna nyerhesse vissza testi integritását. Ilyen az úgynevezett betegszabadság, a táppénz intézménye, amely egyfelől biztosítja azt, hogy a munkahelyi kötelezettségektől függetlenül, a társadalmi kockázatközösség segítségével ideiglenesen anyagilag támogatva vészelje át a betegség időszakát. Vitán felül áll, hogy jelen ügyben megbízási jogviszony alapján járt el Indítványozó, tehát az előbb említett betegszabadság nem alkalmazható rá nézve, azonban nyilvánvalóan látható, hogy az állam előrébb

helyezi a zavartalan gyógyulást, a különböző „munkaszervezési” kérdéseknél, - mivel a zavartalan gyógyulás része az emberi méltóságnak - így ezen elvet álláspontom szerint itt is figyelembe kell venni.

Az egészséghez való jog magában foglalja a betegség elkerüléséhez való jogot és a gyógyuláshoz való jogot is. Amennyiben a betegállományt semmibe vevő bírói döntések születnek, úgy a hasonló ügyekben érintettek könnyedén visszaeshetnek a gyógyulásban, illetőleg eredetileg enyhe betegségeiknek súlyos szövődményeik lehetnek.

Megjegyzendő, hogy ugyanezen célt - hogy egy esetleges nem várt betegség, esemény ne lehetetlenítse el az eljárást, hogy valakinek ne kelljen választania egészség és munka között - biztosítja a Pp. 106. § szerinti igazolás is. A támadott bírósági határozatok folytán ezen alkotmányos célját a Pp. 106. § nem tudta betölteni.

A szociális biztonsághoz való jog is teljességgel kiüresedne, ha egy hivatalosan és igazoltan betegállományban lévő személy nem foglalkozhatna nyugodtan, visszavonulva a gyógyulásával, hanem kimentésre tekintet nélkül munkaügyek terhelnék.

Jóllehet a korábbi AB határozatokra az Alkotmánybíróság nem hivatkozhat döntési alapként, azok a jogdogmatika részeként - amennyiben nem mondanak ellent a Testület jelenlegi gyakorlatának - továbbra is irányadóak (Pl.: 63/1993. AB határozat, 43/1995. AB határozat). A szociális biztonság egy vásárolt (nem csupán szerzett) jog, és ennek védelmi szintjét az állam nem csökkentheti. Márpedig a korábbi bírói gyakorlatnak is ellentmondó, quasi a betegállományra tekintettel nem lévő elbírálás egyértelműen a védelmi szint csökkenése lenne. (A BH.2012. 14. nemhogy a rosszullétet, hanem a gépkocsi meghibásodását is megfelelő kimentési oknak ítéli hasonló helyzetben.)

A jogorvoslathoz való jog céljával és tisztességes eljáráshoz való joggal (Alaptörvény XXVIII. cikk) ellentétes a bíróság határozata, ugyanis nyilvánvaló egyrészt, hogy az Önkormányzat jogorvoslattal kívánt élni, másrészt az is nyilvánvaló és bizonyított, hogy Indítványozót bizonyos egészségügyi okok korlátozták, azonban a Pp. szerinti igazolásával sem jutott hozzá ezen alkotmányos jogához.

A Pp. 106. § akkor teszi lehetővé a mulasztási igazolás előterjesztését, ha valaki önhibáján kívül mulaszt el valamilyen eljárási cselekményt. Indítványozó egyértelműen valószínűsítette, hogy önhibáján kívül mulasztotta el a fellebbezési határidőt, azonban álláspontunk szerint a bíróság jogellenesen túlterjeszkedett annak vizsgálatán, hogy önhibáján kívül mulasztotta-e el Indítványozó a hatánapot. Mivel egyértelmű, hogy Indítványozó hibájának nem tekinthető az, hogy beteg lett, ezért a bíróság lényegében ezen a kérdésen túlmenvén azt vizsgálta, hogy elhárítható lett volna-e a mulasztás. A bíróság álláspontja szerint nem volt elháríthatatlan körülmény a fellebbezés szempontjából a betegség, mivel helyettesíthette volna magát Indítványozó. Egyértelmű, hogy az elháríthatatlanság jelentős többlettartalmat, többletkövetelményt hordoz az önhibához képest, így a bíróság többet vizsgált, mint amire joga lett volna a Pp. alapján.

Jelen eset klasszikus példája azon helyzetnek, aminek a kiküszöbölésére az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján alapuló alkotmányjogi panasz intézménye létrejött. Egy nem alkotmányellenes jogszabály, jogszerű eljárásban történő nem teljesen helyes (túl merev, kicsit túlterjeszkedő) értelmezése mérhetetlen alapjogsérelem okozója lehet, amelyben csorbul Indítványozó emberi méltósághoz való joga, illetve az Önkormányzat, mint képviselt peres fél jogorvoslathoz való joga. Indítványozó is ember, és annak ellenére, hogy bizonyos többletkövetelményeket támaszt vele szemben a törvény ugyanúgy vannak

alapjogai – testi épséghez, egészséghez való jog – mint bárki másnak. Nem várható el olyan magatartás egy embertől, mint amelyet a bíróság határozatában megkövetelt volna, jelesen, hogy valaki a hivatásából eredő kötelezettségeket kötelezően előrébb helyezze a testi épséghez, egészséghez való jognál.

3.5 Az Alkotmánybíróságnak a tisztességes eljáráshoz fűződő joggal kapcsolatos gyakorlata

Az Indítványozó tisztában van azzal, hogy bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik az Alkotmánybíróságoknak hatáskörébe. A tényállás és a bíróság jogértelmezésének vizsgálatára, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a bíróság egy-egy bizonyítási indítványt, bizonyítékot milyen szempontok alapján és miként értékelt), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel.²¹ Az Indítványozó tisztában van azzal is, hogy önmagában az a tény, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat a bíróságok az Indítványozótól eltérő módon értékelték, azokból nem az Indítványozó által helyesnek vélt következtetést vonták le, és ezért ő peresztes lett, még nem teszi az eljárást tisztességtelenné.²² „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.”²³

Az Indítvány azonban nem is azt célozza, hogy az Alkotmánybíróság a Kúria által eldöntött tény- és jogkérdéseket mintegy negyedfokú bírósággént vizsgálja felül, és a Kúria – a másodfokú ítéletet hatályában fenntartó – álláspontjától eltérően értékelje; az alkotmányjogi panasz nem az alkotmánybírósági eljárást megelőző bírósági peres eljárásban már eldöntött magánjogi jogvita ismételt eldöntésére irányul. Az Indítvány nem azt kifogásolja, hogy a Kúria helytelenül értelmezte, illetve alkalmazta volna a jogot.

A jelen Indítvány azt kifogásolja, hogy a Pp. hivatkozott jogszabályi rendelkezéseinek megsértéseivel a Kúria Végzése megsértette az Önkormányzat, illetve Indítványozó tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való alapjogát, továbbá megsértette Indítványozó emberi méltóságához, szociális biztonságához, testi-lelki egészséghez való jogát és ezzel alaptörvény-ellenességet idézett elő. A Kúria Végzésében képviselt álláspont elvezet ahhoz a jelen ügyben megvalósult szélsőséges – és az igazságszolgáltatás diszfunkcióit végzetes módon üggyöntő jelentőséghez juttató – esethez, hogy jogellenesen hoznak meg egy az egész eljárást megfékezésre alkalmas határozatot, és a félnek ezzel szemben végül semmiféle jogorvoslati lehetősége nincs. A tisztességes eljárás megsértésének ennél kirívóbb megnyilvánulását elképzelni sem lehet. Jelen esetben pedig ez vezetett ahhoz, hogy a törvényben biztosított jogorvoslat jogát az Önkormányzat nem vehette igénybe, így a jogorvoslathoz való alkotmányos jog sérelme is egyértelműen megállapítható azzal együtt, hogy Indítványozó emberi méltóságához,

²¹ 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés Indokolás

²² 148/D/2011. AB határozat

²³ 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás

szociális biztonsághoz, testi-lelki egészséghez való joga is minden kétséget kizáróan sérült.

A fentiekre tekintettel kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságtól annak megállapítását, hogy a Kúria **Pkf.V.25.002/2014/2.** számú végzése, valamint az Ítéltábla **Gf.II.20.188/2014/2.** számú végzése megsértette az Indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által védett tisztességes eljáráshoz való jogát, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése által biztosított jogorvoslathoz való jogát, továbbá sérti az Alaptörvény II. cikkben foglalt emberi méltósághoz való jogát, az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésében foglalt szociális biztonsághoz való jogát, valamint az Alaptörvény XX cikk (1) bekezdésben foglalt testi lelki egészséghez való jogát. Erre tekintettel kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a Kúria Végzése, Ítéltábla Végzése alaptörvény-ellenességét, és azt semmisítse meg.

Kérem továbbá a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy Kúria Végzésével egyidejűleg a **Tatabányai Törvényszék 9.G.40.006/2013/38. számon hozott Részítéletének jogerőre emelkedésének alaptörvény-ellenességét** is állapítsa meg. Tekintettel arra, hogy a Kúria Végzése és ezzel együtt az Ítéltábla Végzése a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét valósítja meg, továbbá arra, hogy a Részítélet jogerőre emelkedését és ezzel végrehajthatóvá válását a Kúria, valamint Ítéltábla ugyanezen Végzése tette lehetővé, ezáltal a Részítélet is a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét valósítja meg, ugyanazon okokból, amelyek a Kúria Végzését, Ítéltábla Végzését alaptörvény-ellenessé teszik. Mivel így a Részítélet jogerőre emelkedéséhez egy tisztességtelen eljárás vezetett, az eljárás tisztességtelensége, és ezzel alaptörvény-ellenessége szükségszerűen – és a részítélet tartalmától függetlenül – kisugárzik a Részítéletre, amely ezért tehát osztja a Kúria Végzésének, Ítéltábla Végzésének fentebb részletesen indokolt alaptörvény-ellenes jellegét.

Budapest, 2015. május 29.

Tisztelettel:

[Redacted] ügyvéd
[Redacted] Ügyvédi Iroda
[Redacted] Indítványozó
[Redacted]

Mellékletek:

- I/1. Kúria Pkf.V.25.002/2014/2. számú végzése, amely ellen jelen alkotmányjogi panasz irányul
- I/2. Győri Ítélőtábla Gf.II.20.188/2014/2. számú végzése, amely ellen jelen alkotmányjogi panasz irányul
- I/3. Tatabányai Törvényszék 9.G.40.006/2013/38. számon hozott részítése
- I/4. Helyettesítési meghatalmazás a [REDACTED] Ügyvédi Iroda részére
- I/5. Indítványozó igazolási kérelme a fellebbezési határidő elmulasztása miatt
- I/6. [REDACTED] háziorvos által 2014. szeptember 9. napján 07:34-kor kiállított Ambuláns lap [REDACTED] állapotáról
- I/7. Igazolási kérelem kiegészítése a fellebbezési határidő elmulasztása miatt
- I/8. BH 2012.14. számú eseti döntés
- I/9. A [REDACTED] Ügyvédi Iroda ügyvédeknek szabadságengedélyei
- I/10. Az Indítványozó fellebbezése a Győri Ítélőtábla Gf.II.20.188/2014/2. számú végzése ellen
- I/11. BH 2000.493., BH 1996.595, BDT 2004.1030